

Forum Yhteiskuntaoppi

3

16. Suomen turvallisuuspolitiikka

**Tietoisku: Suomen turvallisuuspolitiikan
toimijat**

Presidentti

- Suomen perustuslain mukaan presidentti johtaa ulkopolitiikkaa yhdessä valtioneuvoston kanssa.
- Presidentti
 - päättää sodasta ja rauhasta eduskunnan suostumuksella
 - voi antaa asetuksia kansainvälisten velvoitteiden voimaantumisesta
 - huolehtii Suomen kahdenvälisistä suhteista muihin valtioihin (esim. USA ja Venäjä).

Presidentti

- Presidentti päättää Suomen ulkopolitiikan toimintalinjasta kaikissa merkittävissä kysymyksissä yhteistoiminnassa TP-UTVA:n kanssa. Päätettäviä asioita ovat esimerkiksi
 - valtioiden tunnustaminen
 - diplomaattisuhteiden solmiminen tai katkaiseminen
 - Suomen edustustojen toiminta ulkomailla
 - kansainvälisiin järjestöihin liittyminen tai niistä eroaminen
 - valtuuskunnat kansainvälisiin neuvotteluihin.
- Lisäksi presidentti nimittää suurlähettiläät ja ottaa vastaan ulkomaisten diplomaattien valtuuskirjeet Suomessa.

Hallituksen ulko- ja turvallisuuspoliittinen valiokunta (TP-UTVA)

- TP-UTVA:n puheenjohtajana toimii pääministeri. Muita jäseniä ovat ulkoministeri, puolustusministeri ja enintään neljä muuta ministeriä.
- Presidentti osallistuu kokouksiin ja johtaa puhetta asioissa, joissa linjataan Suomen ulkopolitiikan toimintaohjeita.
- TP-UTVA valmistelee presidentin päätettäväksi ulko- ja turvallisuuspoliittiset asiat, joista presidentti tekee päätöksen yhteistoiminnassa TP-UTVA:n kanssa.

Valtioneuvosto

- Valtioneuvosto vastaa EU:ssa tehtävien päätösten valmistelusta ja päättää Suomen toimenpiteistä. Eduskunta osallistuu toimintaan sen mukaan, miten perustuslaissa säädetään.
- Pääministeri edustaa Suomea EU:n huippukokouksissa.
- Valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittinen selonteko on tärkein Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa ohjaava asiakirja.

Eduskunta

- Eduskunnan ulkoasiainvaliokunta valmistelee merkittävät valtiosopimukset ja esim. suomalaisiin rauhanturvajoukkoihin liittyvät asiat.
- Eduskunta hyväksyy kansainväliset velvoitteet ja päättää niiden voimaansaattamisesta, jos niihin liittyy lainsäädäntöä tai ne ovat merkitykseltään huomattavia tai vaativat perustuslain mukaan eduskunnan hyväksymisen.
- Eduskunta myös antaa presidentille suostumuksensa sotaan ja rauhaa koskeville päätöksille.

Ulkoministeriö

- Ulkoministeriötä johtaa ulkoministeri. Sen vastuulla on johtaa käytännön ulkopolitiikkaa ja toteuttaa hallituksen määrittämää ulkopoliittista linjaa.
- Ulkoministeriö kuuluu ulkoasiainhallintoon, johon kuuluu kotimaan ulkoministeriön virkamiesten lisäksi Suomen edustustot ulkomailla.
- Ulkomailla toimivat
 - suurlähetystöjä johtavat suurlähettiläät, jotka hoitavat diplomaattisia suhteita ja edistävät kaupankäyntiä
 - Konsulaatit, jotka huolehtivat käytännön asioista, kuten viisumianomuksista
 - kansainvälisten järjestöjen pysyvät edustustot, kuten YK-edustusto.

Puolustusministeriö ja sisäministeriö

- Puolustusministeriötä johtaa puolustusministeri. Se vastaa maanpuolustuksen toteuttamisesta yhteistyössä puolustusvoimien kanssa.
- Sisäministeriö vastaa esimerkiksi poliisin toiminnasta, ja sen rooli turvallisuusasioissa on kasvanut viime vuosina.
- Vastuuta ovat lisänneet esim. kansainvälinen rikollisuus ja pandemian aikaiset liikkumis- ja maahantulorajoitukset.